

Javna služba nalog
genske banke v
živinoreji

Izdajatelj: Javna služba nalog genske banke v živinoreji
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
Spletna stran: <http://www.genska-banka.si>
E-pošta: genska.banka@bf.uni-lj.si

Zveza društev rejcev drobnice Slovenije
drobnica@km-z.si

Izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.
Tisk: Tiskarna Grešovnik
Avgust 2018

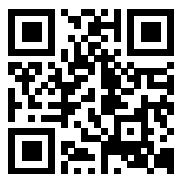

Foto: Niko Novak

Foto: Metka Žan

Javna služba nalog
genske banke v
živinoreji

Univerza
v Ljubljani *Biotehniška*
fakulteta

Belokranjska pramenka

Slovenska avtohtona pasma

Izvor in razvoj pasme

Belokranjska pramenka se je razvila ob reki Kolpi med Vinico, Adlešiči in Črnomljem ter dobila ime po pokrajini v jugovzhodnem delu Slovenije. V Beli krajini je bila reja ovc najbolj razvita med Uskoki (pred Turki pobegli Srbi in Hrvati) v 16.-17. stoletju. Za tamkajšnje prebivalce je bila domača ovca izrednega pomena, ker je dobro izkoristila revne kamnite površine porasle s praprotno in grmovjem. Vpliv na domačo ovco so imele pramenke iz Bosne in Hercegovine ter s Hrvaške.

Značilnosti pasme

Prevladujejo živali bele barve z značilnimi črnimi ušesi in črnimi lisami ali pikami okoli oči ter po nogah. Imajo dolgo pramenasto volno. Značilen je zelo dolg rep, ki sega skoraj do tal. Ovce dosegajo povprečno telesno maso do 52 kg, ovni le izjemoma več kot 70 kg. V višino vihra ovce v povprečju dosegajo 68 cm in so zelo izenačene. Ovnove glave krasijo izjemno bogati rogovi, ki so pri starejših živalih nekajkrat zaviti. Rogate so tudi nekatere samice, vendar so njihovi rogovi kratki. Pasma je poznana po tankih kosteh, dobri klavnosti in dobri kakovosti mesa. Povprečna velikost gnezda je 1,1 jagnjeta.

Foto: Vida Rezar

Foto: Metka Žan

Foto: Metka Žan

Foto: Niko Novak

Razširjenost pasme in ogroženost

Belokranjska pramenka je med najmanj številnimi slovenskimi avtohtonimi pasmami domačih živali. V izvorno rodovniško knjigo je vpisanih okoli 1.050 živali. Reje so skoncentrirane na jugovzhodnem delu Slovenije. Pasma ima kritično stopnjo ogroženosti.

Namen reje in izdelki

Belokranjska pramenka je namenjena za prirejo klavnih jagnjet. Jagnjeta zakoljejo dokaj mlada, njihovo meso pa je mehko, okusno in sočno ter se največkrat uporablja za peko na ražnju. Poleg tega je pasma namenjena za prirejo volne, ki jo uporabljajo za izdelavo različnih tradicionalnih volnenih in polsternih izdelkov. Glede na to, da se ovce dobro obnesejo na kamnitih pašnikih, so odlične za preprečevanje zaraščanja in s tem tudi za preprečevanje požarov na suhih kraških tleh.

Ali ste vedeli ...

... da so belokranjsko pramenko poskusili oplemeniti z jezersko-solčavskimi ovni, vendar rejci na to večinoma niso pristali? ... da prvi zapisi segajo v leto 1857, kjer omenjajo domače ovce v Vinici?